

Seks onder je 25^e In GGD-regio Hart voor Brabant

Rapport

2017

Hart voor Brabant

De negen kernboodschappen voor GGD-regio Hart voor Brabant

1. Met 17,2 jaar heeft de helft van de jongeren geslachtsgemeenschap gehad. Het valt op dat er in GGD-regio Hart voor Brabant weinig jonge starters zijn waargenomen (jongeren die hun eerste geslachtsgemeenschap voor het 14^e jaar hebben). Dit is gunstig, want jongeren die heel vroeg beginnen met seks worden vaker gedwongen of overgehaald en doen het vaker onbeschermd.
2. De pil is met 53% de meest gebruikte anticonceptiemethode onder meisjes met ervaring met geslachtsgemeenschap. In plaats van de pil kiezen meisjes ook vaak voor andere anticonceptiemiddelen, met name voor het spiraaltje (17%). 8% van de seksueel ervaren meisjes maakt geen gebruik van anticonceptiemiddelen.
3. Bij de eerste keer geslachtsgemeenschap gebruiken ruim zeven van de tien jongens en acht op de tien meisjes een condoom.
4. 11% van de jongens en meisjes heeft in het afgelopen half jaar een naaktfoto of seksfilmpje van zichzelf naar iemand gestuurd. 21% van de jongens en 19% van de meisjes ontving een persoonlijke naaktfoto of seksfilmpje. 3% van de jongens en meisjes heeft meegemaakt dat er een naaktfoto of seksfilmpje van hen met anderen werd gedeeld.
5. 3% van de jongens en 14% van de meisjes geeft aan dat ze ooit zijn gedwongen tot seksuele handelingen.
6. Jongens én meisjes genieten van seks: 93% van de seksueel ervaren jongens en 91% van de seksueel ervaren meisjes vindt seks fijn. Acht op de tien jongeren weten wat ze lekker vinden en vinden seks belangrijk. De sekseverschillen in seksueel plezier zijn opvallend klein.
7. Driekwart van de jongens en meisjes die met een sekspartner stoppen met het gebruik van condooms zeggen zich beiden niet te hebben getest op soa's. Jongeren gaven aan zich niet te laten testen omdat ze dachten geen risico te hebben gelopen. Andere redenen waren dat zij geen klachten hadden of geen onveilige seks hadden gehad.
8. De jongeren zijn gevraagd of, en in welke mate zij op school informatie hebben gekregen over seksuele gezondheid. Op een schaal van één tot vier, waarbij één staat voor 'geen informatie' en vier staat voor 'veel informatie', is de gemiddelde score waarmee jongeren dit hebben beoordeeld een 2,3. Als het gaat om de kwaliteit van deze informatie, beoordelen jongeren dit op een schaal van één tot tien, gemiddeld met een 5,9.
9. 24% van de jongens en 10% van de meisjes keurt het af als twee jongens elkaar zoenen op straat.

Inhoudsopgave

Het onderzoek	4
Representativiteit	4
Significantie van groepsverschillen	4
Ervaring met seks	5
Seksueel overdraagbare aandoeningen voorkomen	6
Condoomgebruik bij eerste geslachtsgemeenschap.....	6
Testen op soa's en hiv vóór het stoppen met condooms	6
Anticonceptie en zwangerschap	7
Anticonceptiegebruik met laatste partner	7
Huidige anticonceptiemethode: seksueel ervaren meisjes	7
Ervaring met zwangerschap	8
Seksuele grensoverschrijding	9
Vormen van ongewilde seks: jongeren van 17-24 jaar	9
Ongewilde en gedwongen seks: jongeren van 17-24 jaar	9
Sexting	10
Vormen van sexting in de afgelopen zes maanden.....	10
Attitude ten aanzien van gender non-conformiteit en homoseksualiteit	11
Attitude ten aanzien van gender non-conformiteit	11
Attitude ten aanzien van homoseksualiteit	11
Seksuele problemen onder jongeren in GGD-regio HVB	12
Seksuele problemen die recent tenminste drie maanden voorkwamen.....	12
Seksuele problemen die vaak of altijd voorkwamen	12
Seksuele problemen die vaak of altijd voorkwamen en veel last veroorzaakten	12
Kennis van seksuele gezondheid en informatie op school.....	13
Kennis van seksuele gezondheid	13
Informatie over seksuele gezondheid op school.....	14
Conclusies.....	15

Het onderzoek

Seks onder je 25e is een grootschalig representatief onderzoek naar de seksuele gezondheid van jongeren van 12 tot 25 jaar in Nederland. Rutgers en Soa Aids Nederland voerden dit onderzoek uit in samenwerking met gemeentelijke gezondheidsdiensten (GGD'en), het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), het Centraal Bureau voor Statistiek (CBS) en I&O-research. In 2017 hebben 15 van de 25 GGD'en gebruik gemaakt van de mogelijkheid om zicht te krijgen op de seksuele gezondheid van jongeren in hun eigen regio met een opgehoogde steekproef. GGD Hart voor Brabant (HvB) was er hier één van. Mede dankzij deze regionale ophogingen hebben landelijk 20.500 jongeren een digitale vragenlijst ingevuld met vragen over een breed scala van aan seksualiteit gerelateerde thema's. In GGD-regio HvB hebben 866 jongeren de vragenlijst ingevuld. Deze jongeren werden zowel via middelbare scholen als via een door het CBS getrokken steekproef uit de gemeentelijke basisadministraties geworven.

Representativiteit

De gegevens in dit rapport zijn statistisch gecorrigeerd voor onder- en overrepresentatie van respondenten met bepaalde achtergrondkenmerken (meisjes doen bijvoorbeeld vaker mee met onderzoeken dan jongens). De steekproef is gewogen op regio, leeftijd, geslacht, herkomst, inkomen, thuis- of uitwonend en stedelijkheid. Dit houdt in dat respondenten met achtergrondkenmerken die ondervertegenwoordigd zijn, zwaarder zijn meegeteld en dat respondenten die oververtegenwoordigd zijn, minder zwaar zijn meegeteld. Deze procedure maakt dat de steekproef in dit rapport op het gebied van demografische kenmerken overeenkomt met de populatie 12- tot 25-jarigen in GGD-regio HvB.

Significantie van groepsverschillen

In de tabellen in dit rapport staan vooral percentages of gemiddelden. We presenteren alleen percentages of gemiddelden bij subgroepen met een ongewogen omvang van 50 of meer. Bij groepsverschillen wordt een significantieniveau (p) van 0.001 gehanteerd om te corrigeren voor kanskapitalisatie. Wanneer de significantiewaarde hierboven ligt, kunnen we stellen dat er geen significante verschillen zijn tussen groepen (geslacht, opleidingsniveau, GGD-regio HvB en de rest van Nederland). Op het gebied van opleidingsniveau worden jongeren in dit rapport opgedeeld in hoog- en laagopgeleiden. Laagopgeleide jongeren zijn schoolgaande jongeren die vmbo of mbo volgen of buitenschoolse jongeren die maximaal vwo hebben afgerond. Hoogopgeleide jongeren volgen momenteel onderwijs op havo, vwo, hbo, of universitair niveau, of hebben hbo of wo afgerond.

Voor uitgebreide (verklarende) analyses van groepsverschillen op basis van leeftijdsgroepen, etniciteit, meerdere types onderwijs, stedelijkheid en religieuze achtergrond, verwijzen wij naar het landelijke Seks Onder je 25^e onderzoek op www.seksonderje25e.nl.

Ervaring met seks

Voor de weergave van de leeftijd waarop jongeren voor het eerst seks hebben, worden de 50% leeftijden (mediane leeftijden) gebruikt. Dit is de leeftijd waarop de helft van de groep een seksuele ervaring heeft gehad. Deze maat is betrouwbaarder dan de gemiddelde leeftijd, omdat gemiddelden alleen kunnen worden berekend voor de groep die al ervaring heeft met een bepaalde vorm van seks. De verschillen in mediane leeftijden tussen GGD-regio HvB en de rest van het land zijn niet getoetst op significantie.

Jongeren in GGD-regio HvB hebben wat vroeger seks in vergelijking met de rest van Nederland. Met 17,0 jaar heeft de helft van deze jongeren orale seks gehad (zie tabel 1). In de rest van Nederland is dit 17,7 jaar. Met 17,2 jaar heeft de helft van alle jongeren in de regio geslachtsgemeenschap gehad. In de rest van het land is dit wederom 17,7 jaar. Omdat minder dan 50% van de jongeren anale seks hebben gehad, kan er hiervoor geen mediane leeftijd worden berekend. Onder de jongeren in GGD-regio HvB die anale seks hebben gehad, is de gemiddelde leeftijd waarop zij dit voor het eerst deden 19,0 jaar. In de rest van het land is dit 18,7 jaar. Er zijn op het gebied van seksuele start geen noemenswaardige verschillen tussen laag- en hoogopgeleide jongeren in GGD-regio HvB.

Tabel 1 Mediane leeftijd waarop jongeren voor het eerst geslachtsgemeenschap en orale seks hebben

	GGD-regio HvB	Rest van NL
Geslachtsgemeenschap	17,0	17,7
Orale seks	17,2	17,7

Seksueel overdraagbare aandoeningen voorkomen

Condoomgebruik bij eerste geslachtsgemeenschap

In GGD-regio HvB heeft 45% van de jongeren gesproken over het voorkomen van soa's voor de eerste keer geslachtsgemeenschap (zie tabel 2). Dit verschilt niet significant met jongeren in de rest van Nederland.

Tabel 2 Jongeren die gesproken hebben over het voorkomen van soa's

GGD-regio HvB	Rest van NL
45%	41%

Bij de eerste geslachtsgemeenschap heeft 70% van de jongens en 78% van de meisjes in de GGD-regio HvB een condoom gebruikt (zie tabel 3). Ook hier zijn de verschillen tussen regionaal en landelijk niet significant. In GGD-regio HvB, maar ook landelijk zijn er op dit gebied geen significante verschillen waargenomen tussen laag- en hoogopgeleiden.

Tabel 3 Condoomgebruik bij de eerste keer geslachtsgemeenschap

	GGD-regio HvB		Rest van NL	
	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes
Laagopgeleid	71%	72%	71%	72%
Hoogopgeleid	77%	80%	73%	75%
Totaal	70%	78%	71%	74%

Testen op soa's en hiv vóór het stoppen met condooms

73% van de jongens en 71% van de meisjes in GGD-regio HvB hebben zich niet laten testen op soa's en/of hiv voordat zij stopten met condooms (zie tabel 4). Hoewel er op dit gebied geen significante verschillen tussen GGD-regio HvB en de rest van Nederland zijn, is er landelijk wel een significant verschil tussen jongens en meisjes waargenomen. Hier gaat het namelijk om 77% van de jongens en 62% van de meisjes.

Tabel 4 Jongeren die géén soatest hebben gedaan voordat zij stopten met het gebruik van condooms

	GGD-regio HvB		Rest van NL	
	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes
Geen soatest gedaan vóór het stoppen met condooms	73%	71%	77%*	62%

Opmerking: * significant hoger dan ander geslacht

De belangrijkste reden die jongeren opgeven om zich niet te laten testen voordat zij stoppen met condooms, is dat ze het idee hebben geen risico te hebben gelopen. Andere redenen zijn dat zij geen klachten hebben of geen onveilige seks hebben gehad.

Anticonceptie en zwangerschap

Anticonceptiegebruik met laatste partner

In tabel 5 wordt weergegeven dat 76% en 90% van de jongens en meisjes in GGD-regio HvB altijd iets hebben gedaan om met de laatste partner een zwangerschap te voorkomen. Hierbij kan worden gedacht aan het gebruik van condooms, de pil en andere voorbehoedsmiddelen, maar ook de morning-afterpil, periodieke onthouding en niet klaarkomen in de vagina. Het verschil tussen jongens en meisjes zou kunnen worden verklaard doordat niet alle jongens op de hoogte zijn van het anticonceptiegebruik van hun sekspartners. Hierbij zijn er geen significante verschillen met de rest van het land. Er zijn geen significante verschillen bij jongens en meisjes in GGD-regio HvB tussen laag- en hoogopgeleiden. Dat is ook zo bij jongeren waarbij de laatste keer seks respectievelijk met een losse of een vaste partner was. Deze verschillen zijn er wel in de rest van het land.

Tabel 5 Jongeren die altijd iets deden om zwangerschappen te voorkomen met hun laatste partner

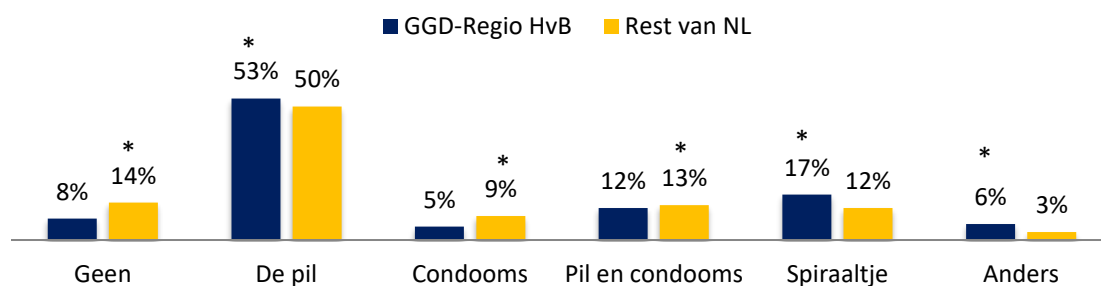
	GGD-regio HvB		Rest van NL	
	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes
Laagopgeleid	71%	88%	72%	74%
Hoogopgeleid	85%	92%	84%**	90%**
Losse partner	61%	86%	65%	81%
Vaste partner	84%	91%	82%**	81%
Totaal	76%	90%	76%	81%*

Opmerking: * significant hoger dan ander geslacht, ** significant hoger dan andere groep

Huidige anticonceptiemethode: seksueel ervaren meisjes

De verschillen op het gebied van de huidige anticonceptiemethoden tussen GGD-regio HvB en de rest van Nederland zijn klein, maar significant (zie figuur 1). Onder de seksueel ervaren meisjes is de pil de meest gebruikte anticonceptiemethode. In GGD-regio HvB zijn er 3% meer meisjes die hier gebruik van maken. Hiernaast is het spiraaltje een populaire vorm van anticonceptie onder seksueel ervaren meisjes in onze regio. Deze vorm is in de rest van het land minder populair. Ook zijn er in GGD-regio HvB 6% minder meisjes die geen anticonceptiemiddel gebruiken dan in andere delen van het land.

Figuur 1 Huidige anticonceptiemethode: percentage van de seksueel ervaren meisjes

Opmerking: *significant hoger dan ander gebied

Ervaring met zwangerschap

In tabel 6 wordt inzichtelijk gemaakt dat 2,8% van de jongens wel eens een meisje heeft zwanger gemaakt en 5,3% van de meisjes wel eens zwanger is geweest. Zwangerschappen komen in GGD-regio HvB ruim vier keer vaker voor bij laag opgeleide meisjes in vergelijking met hoogopgeleide meisjes (8,0% t.o.v. 1,7%, significant verschil). In de rest van Nederland worden soortgelijke verschillen waargenomen.

Tabel 6 Jongeren die ervaring hebben met zwangerschap

	GGD-regio HvB		Rest van NL	
	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes
Laagopgeleid	3,9%	8,0%**	3,3%**	7,6%**
Hoogopgeleid	0,5%	1,7%	1,0%	1,1%
Totaal	2,8%	5,3%	2,3%	4,5%*

*Opmerking: *significant hoger dan ander geslacht, ** significant hoger dan andere groep*

Bij 2,8% van de jongens en 3,3% van de meisjes was de zwangerschap ongepland (zie tabel 7). Op dit gebied zijn er geen significante verschillen tussen GGD-regio HvB en de rest van Nederland. Ook ongeplande zwangerschappen komen in de rest van Nederland significant vaker voor bij laagopgeleide jongeren, in GGD-regio HvB is dit verschil niet waargenomen. Bij jongens in GGD-regio HvB waren alle zwangerschappen ongepland. Dit kan worden opgemaakt uit de cijfers van tabellen 6 en 7.

Tabel 7 Jongeren die ervaring hebben met ongeplande zwangerschap

	GGD-regio HvB		Rest van NL	
	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes
Laagopgeleid	3,9%	4,5%	2,7%**	5,1%**
Hoogopgeleid	0,5%	1,5%	1,0%	1,0%
Totaal	2,8%	3,3%	2,0%	3,1%

*Opmerking: ** significant hoger dan andere groep*

Ongewenste zwangerschappen kwamen voor bij 2,4% en 2,0% van de jongens en meisjes in GGD-regio HvB (zie tabel 8). Ook op dit gebied zijn er geen significante verschillen tussen GGD-regio HvB en de rest van Nederland. Op het gebied van ongewenste zwangerschappen is er in de rest van Nederland alleen een significant verschil tussen laag- en hoogopgeleide meisjes.

Tabel 8 Jongeren die ervaring hebben met ongewenste zwangerschap

	GGD-regio HvB		Rest van NL	
	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes
Laagopgeleid	3,3%	2,3%	1,6%	2,2%**
Hoogopgeleid	0,5%	1,2%	0,9%	0,7%
Totaal	2,4%	2,0%	1,3%	1,5%

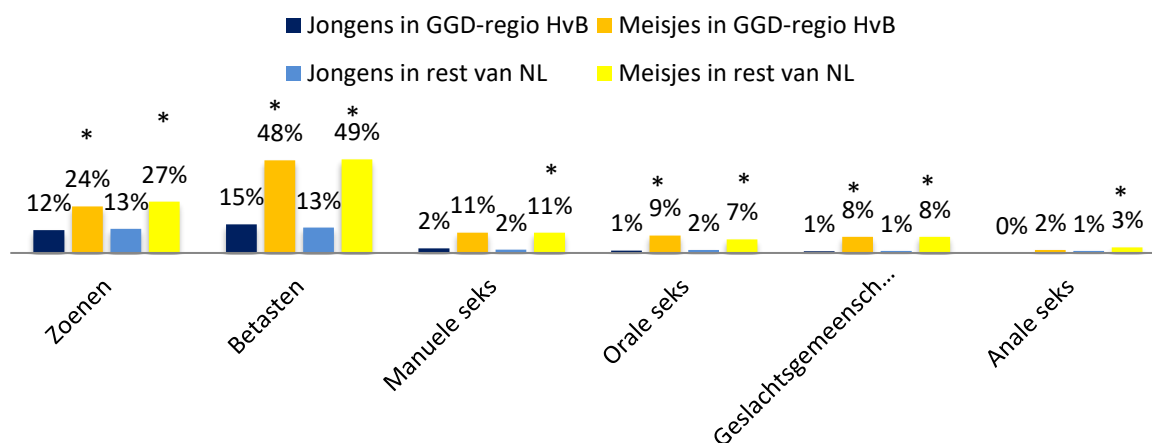
*Opmerking: ** significant hoger dan andere groep*

Seksuele grensoverschrijding

Vormen van ongewilde seks: jongeren van 17-24 jaar

In figuur 2 worden de meest voorkomende vormen van ongewilde seks weergegeven. Wanneer jongeren hiermee te maken hebben, gaat dit voornamelijk om zoenen en betasten. Op dit gebied zijn er geen significante verschillen tussen GGD-regio HvB en de rest van Nederland. Wel zijn er significante verschillen tussen jongens en meisjes. Alle vormen van ongewilde seks komen vaker voor bij meisjes dan bij jongens.

Figuur 2 Vormen van ongewilde seks waar jongeren ervaring mee hebben

Opmerking: * significant hoger dan ander geslacht

Ongewilde en gedwongen seks: jongeren van 17-24 jaar

In tabel 9 wordt weergegeven dat meisjes bijna drie keer zo vaak te maken hebben met ongewilde seks dan jongens (significant verschil). Dit geldt voor zowel de meisjes in GGD-regio HvB als in de rest van Nederland. Op het gebied van ongewilde seks zijn er geen significante verschillen tussen GGD-regio HvB en de rest van het land. Ook zijn er geen verschillen tussen laag- en hoogopgeleiden.

Tabel 9 Jongeren die ervaring hebben met ongewilde seks

	GGD-regio HvB		Rest van NL	
	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes
Laagopgeleid	21%	54%	22%	57%
Hoogopgeleid	20%	61%	21%	57%
Totaal	21%	57%*	21%	57%*

Opmerking: * significant hoger dan ander geslacht

Van de jongens en meisjes in GGD-regio HvB hebben 3% en 14% minstens één keer een ongewilde seksuele ervaring (manuele, orale, anale seks of geslachtsgemeenschap) gehad waarbij een vorm van dwang (van woorden tot geweld) is gebruikt (zie tabel 10). In de rest van Nederland worden soortgelijke significante verschillen tussen jongens en meisjes waargenomen. Er zijn op dit gebied echter geen significante verschillen tussen GGD-regio HvB en de rest van het land. Wel komen ongewilde seksuele ervaringen met dwang vaker voor bij laagopgeleiden dan hoogopgeleiden in de rest van Nederland.

Tabel 10 Jongeren die ervaring hebben met ongewilde seks waarbij een vorm van dwang is gebruikt

	GGD-regio HvB		Rest van NL	
	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes
Laagopgeleid	3%	15%	4%**	17%**
Hoogopgeleid	3%	13%	1%	10%
Totaal	3%	14%*	3%	14%*

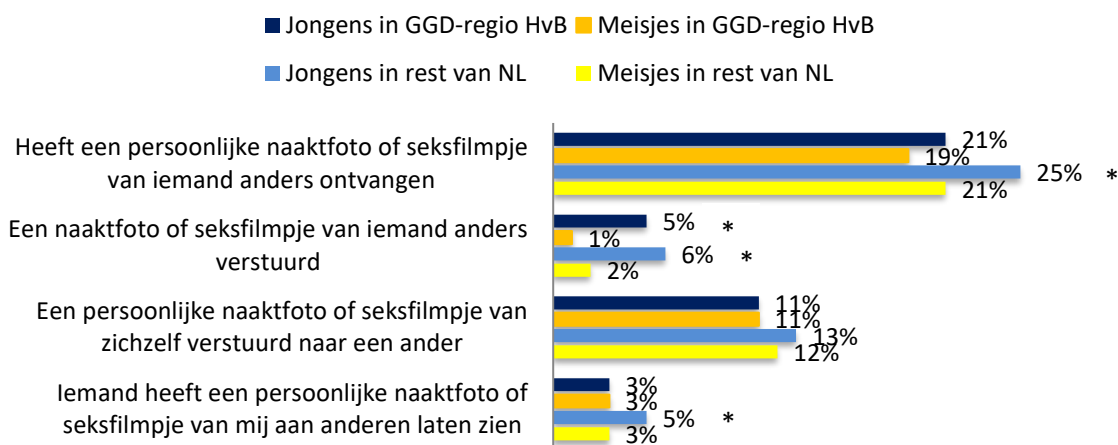
Opmerking: * significant hoger dan ander geslacht, ** significant hoger dan andere groep

Sexting

Vormen van sexting in de afgelopen zes maanden

In figuur 3 worden de verschillende vormen van sexting weergegeven waar jongeren in de afgelopen half jaar mee te maken hebben gehad. Van de jongens en meisjes in GGD-regio HvB hebben 21% en 19% in het afgelopen half jaar een persoonlijke naaktfoto of seksfilmpje van iemand ontvangen. Op dit gebied zijn de verschillen tussen jongens en meisjes in GGD-regio HvB en de verschillen met de rest van Nederland niet significant. Jongens versturen significant vaker een persoonlijke naaktfoto of seksfilmpje van iemand anders dan meisjes (5% t.o.v. 1%). Dit geldt voor heel Nederland. 11% van de jongens en meisjes in GGD-regio HvB hebben recent een naaktfoto of seksfilmpje van zichzelf verstuurd naar een ander. Er zijn op dit gebied geen noemenswaardige verschillen met de rest van het land. 3% van de jongeren heeft aangegeven dat iemand een naaktfoto of seksfilmpje van hen aan anderen heeft laten zien. Landelijk is dit bij jongens significant vaker voor gekomen dan bij meisjes (5% t.o.v. 3%).

Figuur 3 Vormen van sexting in afgelopen half jaar

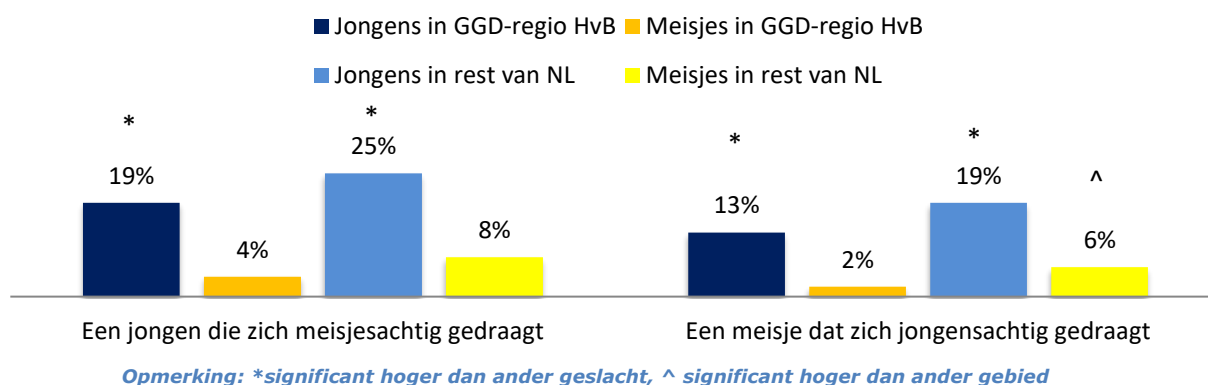
*Opmerking: *significant hoger dan ander geslacht*

Attitude ten aanzien van gender non-conformiteit en homoseksualiteit

Attitude ten aanzien van gender non-conformiteit

Wanneer de gedragingen, gevoelens en expressie van een persoon niet overeenkomen met wat er traditioneel verwacht wordt bij de toegeschreven geboorteseke, wordt dit gender non-conformiteit genoemd¹. Jongens in zowel GGD-regio HvB als in de rest van Nederland hebben significant vaker een negatieve attitude ten aanzien van gender non-conformiteit dan meisjes (zie figuur 4). 19% van de jongens en 4% van de meisjes in GGD-regio HvB vindt het (helemaal) niet goed als een jongen zich meisjesachtig gedraagt. Er zijn op dit gebied geen significante verschillen met de rest van Nederland. 13% en 2% van de jongens en meisjes vinden het (helemaal) niet goed wanneer een meisje zich jongensachtig gedraagt. Hier is er wel een noemenswaardig verschil aan te merken. Meisjes in de rest van Nederland hebben op dit gebied significant vaker een negatieve attitude dan meisjes in GGD-regio HvB (6% t.o.v. 2%).

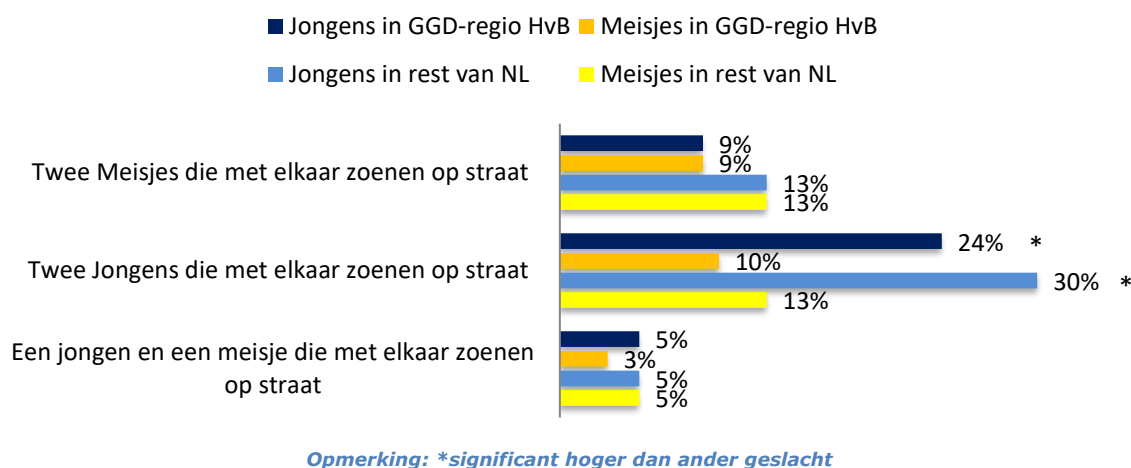
Figuur 4 Attitude t.a.v. van gender non-conformiteit, percentage jongeren die het (helemaal) niet goed vindt

Attitude ten aanzien van homoseksualiteit

Van de jongeren in GGD-regio HvB vindt 9% het (helemaal) niet goed wanneer twee meisjes met elkaar zoenen op straat (zie figuur 5). Hierbij zijn er geen significante verschillen in geslacht en tussen de gebieden. Jongens in heel Nederland keuren het significant vaker af wanneer twee jongens met elkaar zoenen op straat dan meisjes (GGD-regio HvB: 24% t.o.v. 10%). Ook hier zijn er geen significante verschillen tussen de gebieden. Van de jongens en meisjes in GGD-regio HvB vinden 5% en 3% het (helemaal) niet goed wanneer een jongen en een meisje met elkaar zoenen op straat. Dit verschilt niet significant met de rest van Nederland.

Figuur 5 Attitude t.a.v. homo- en heteroseksuele stellen die zoenen in het openbaar, percentage jongeren die het (helemaal) niet goed vindt

¹ Lippa, RA. *Gender, nature and nurture*. Mahwah, N.J: Lawrence Erlbaum Associates, Inc; 2002.

Seksuele problemen onder jongeren in GGD-regio HvB

Seksuele problemen die recent tenminste drie maanden voorkwamen

In tabel 11 staan in de kolom 'Meegemaakt in afgelopen jaar' seksuele problemen die in het afgelopen jaar gedurende tenminste drie maanden wel eens voorkwamen. In GGD-regio HvB zijn erectieproblemen en niet kunnen klaarkomen de meest voorkomende seksuele problemen bij jongens. Beide problemen kwamen voor bij 18% van de jongens. Daarnaast hebben jongens significant vaker last van vroegtijdige orgasmes dan meisjes (13% t.o.v. 2%). Niet klaarkomen, lust- en lubricatieproblemen en pijn tijdens de seks, zijn de meest voorkomende seksuele problemen bij meisjes in GGD-regio HvB. Met uitzondering van lubricatieproblemen, komen eerdergenoemde problemen significant vaker voor bij meisjes dan bij jongens.

Tabel 11 Seksuele problemen die (vaak) bij jongeren voorkomen en veel last veroorzaken

	Meegemaakt in afgelopen jaar		Vaak meegemaakt		Vaak meegemaakt én (behoorlijk) last	
	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes
Weinig/geen zin	14%	36%*	1%	7%*	<1%	5%*
Afkeer van seks	3%	5%	1%	1%	-	1%
Angst voor seks	1%	5%	1%	2%	1%	2%
Moeilijk opgewonden	7%	18%	2%	4%	1%	3%
Geen orgasme	18%	40%*	4%	24%*	3%	11%*
Vroegtijdig orgasme	13%*	2%	8%	1%	5%	-
Lubricatie-/erectieproblemen	18%	30%	3%	6%	2%	4%
Vaginisme	-	5%	-	1%	-	1%
Pijn tijdens seks	5%	25%*	-	5%	-	4%

Opmerking: * significant hoger dan ander geslacht, - komt niet voor bij deze groep

Seksuele problemen die vaak of altijd voorkwamen

In de kolom 'Vaak meegemaakt' staan de seksuele problemen die afgelopen jaar vaak of altijd voorkwamen bij jongeren in GGD-regio HvB. Het hebben van een vroegtijdig orgasme is bij jongens het grootste probleem dat afgelopen jaar vaak of altijd voorkwam. Bij meisjes is dit het niet kunnen klaarkomen. Het vaak of altijd last hebben van lustproblemen en het niet kunnen klaarkomen tijdens de seks, komen significant vaker voor bij meisjes dan bij jongens.

Seksuele problemen die vaak of altijd voorkwamen en veel last veroorzaakten

In de kolom 'Vaak meegemaakt én (behoorlijk) last' staan de seksuele problemen die afgelopen jaar vaak of altijd voorkwamen en waar men behoorlijk of erg veel last van had. In deze categorie is een vroegtijdig orgasme het meest voorkomende seksuele probleem onder jongens. Bij meisjes is dit het niet klaarkomen. Ook op dit gebied komen lustproblemen en het niet klaarkomen significant vaker voor bij meisjes dan bij jongens.

De percentages in de kolom 'Vaak meegemaakt én (behoorlijk) last' komen het dichtst in de buurt van de diagnoses in het Handboek voor de classificatie van psychische stoornissen (de DSM-5).

Kennis van seksuele gezondheid en informatie op school

Kennis van seksuele gezondheid

Om een indruk te krijgen van de kennis van jongeren over seksualiteit, voortplanting en soa's, hebben we jongeren een aantal uitspraken voorgelegd. Ze konden hierbij aangeven of deze uitspraken juist of niet juist waren, of dat ze het niet wisten. Tabel 12 laat zien dat de kennis van jongeren op een aantal punten matig is. Dit geldt voor alle jongeren in Nederland. Er zijn namelijk geen significante verschillen tussen GGD-regio HvB en de rest van het land. Jongens scoren in GGD-regio HvB significant minder dan meisjes bij twee vragen. Van de jongens weet 43% niet dat er soa's zijn waarvan meisjes later geen kinderen kunnen krijgen en 41% weet niet dat een meisje niet altijd bloed bij de eerste geslachtsgemeenschap. Bij meisjes was het respectievelijk 30% en 27% dat een fout antwoord gaf op deze stellingen in GGD-regio HvB. In de rest van Nederland is te zien dat jongens bij zes van de acht stellingen significant lager scoren dan meisjes.

Tabel 12 Percentage jongeren dat vragen over seksuele gezondheid niet juist beantwoordt

	GGD-regio HvB		Rest van NL	
	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes
De pil verkleint de kans dat je een soa oploopt	24%	21%	25%*	21%
Als je je na seks goed wast, loop je minder snel een soa op	45%	41%	44%*	34%
Je kunt de morning-afterpil bij de drogist kopen zonder doktersrecept	40%	36%	42%*	33%
Als je geen lichamelijke klachten hebt, kun je toch een soa hebben	22%	25%	25%	23%
Er zijn soa's waarvan meisjes later geen kinderen kunnen krijgen	43%*	30%	43%*	32%
Als je de pil slikt, kun je later geen kinderen meer krijgen	11%	9%	13%*	8%
Bij de eerste geslachtsgemeenschap bloedt een meisje altijd	41%*	27%	40%*	28%
De meeste soa's gaan vanzelf over	28%	26%	29%	26%

Opmerking: *significant hoger dan ander geslacht

Op basis van de acht items in Tabel 12 zijn er gemiddelde somscores opgemaakt. Deze scores lopen van -8, alles onjuist tot 8, alles juist. Op basis van de gemiddelde somscores zijn er in GGD-regio HvB geen significante verschillen op het gebied van geslacht en opleidingsniveau (zie tabel 13). Tevens zijn er geen significante verschillen met de rest van Nederland. In de rest van Nederland zijn er wel verschillen waargenomen. Meisjes scoren hier significant beter dan jongens. Tevens scoren hoogopgeleiden significant beter dan laagopgeleiden.

Tabel 13 Kennis naar geslacht en opleidingsniveau: gemiddelde somscore op basis van de acht items uit Tabel 8, -8 = alles onjuist, 8 = alles juist

	GGD-regio HvB		Rest van NL	
	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes
Laagopgeleid	4,5	5,0	4,3	5,0
Hoogopgeleid	5,1	5,4	5,1**	5,8**
Totaal	4,8	5,2	4,6	5,4*

Opmerking: * significant hoger dan ander geslacht, ** significant hoger dan andere groep

Informatie over seksuele gezondheid op school

De informatie die jongeren hebben gekregen op school gaat voornamelijk over voorbehoedsmiddelen, soa's, aspecten van zwangerschap en verliefdheid en relaties (zie tabel 14). Jongeren geven aan minder informatie te hebben gekregen over seks in de media, de leuke kanten van seks, sexting en homoseksualiteit. In GGD-regio HvB geven jongens significant vaker aan voldoende/veel informatie te hebben gekregen over de leuke kanten van seks dan meisjes. In de mate waarin jongeren aangeven informatie te hebben gekregen over seksuele gezondheid, zijn er geen significante verschillen tussen GGD-regio HvB en de rest van het land.

Tabel 14 De mate waarin jongeren informatie hebben gekregen op school over negen onderwerpen

	GGD-regio HvB						Rest van NL					
	Jongens			Meisjes			Jongens			Meisjes		
	Geen	Weinig	Voldoende/ veel	Geen	Weinig	Voldoende/ veel	Geen	Weinig	Voldoende/ veel	Geen	Weinig	Voldoende/ veel
Verliefdheid en relaties	18%	32%	50%	14%	36%	50%	20%	36%	45%	18%	34%	48%
De pil, condooms en andere voorbehoedsmiddelen	10%	23%	66%	9%	22%	69%	14%	23%	63%	12%	22%	66%
Zwangerschap, kinderen krijgen en abortus	15%	30%	55%	11%	28%	61%	18%	27%	55%	15%	29%	55%
Soa's, hiv en aids	14%	25%	61%	14%	31%	55%	17%	27%	56%	16%	29%	55%
Seks tegen je wil	30%	34%	36%	28%	40%	32%	33%	35%	33%	30%	38%	32%
De leuke kanten van seks	33%*	37%	30%*	42%	39%*	19%	37%	34%	29%*	46%*	36%*	19%
Homoseksualiteit	22%	36%	42%	20%	38%	43%	26%	35%	39%	23%	36%	41%
Seks op TV of online	43%	37%	21%	48%	34%	18%	43%	35%	22%*	50%*	35%	15%
Het versturen van naaktfoto's en seksfilmpjes	36%	34%	30%	38%	30%	32%	40%	31%	30%	39%	34%	28%

Opmerking: * significant hoger dan ander geslacht

Op basis van de gemiddelde score op de vragen in Tabel 14, geven jongeren de hoeveelheid informatie die zij op school hebben gekregen over seksuele gezondheid een 2,2 (1 = geen informatie en 4 = veel informatie) (zie tabel 15). Er zijn geen significante verschillen naar geslacht, opleidingsniveau en gebied in de hoeveelheid informatie die jongeren op school hebben gekregen.

Tabel 15 Informatie op school: gemiddelde score op de vragen in Tabel 10, 1 = geen informatie, 4 = veel informatie

	GGD-regio HvB		Rest van NL	
	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes
Laagopgeleid	2,2	2,2	2,2	2,2
Hoogopgeleid	2,3	2,2	2,3	2,2
Totaal	2,3	2,2	2,2	2,2

Opmerking: * significant hoger dan ander geslacht, ** significant hoger dan andere groep

Hiernaast zijn er in GGD-regio HvB geen significante verschillen naar geslacht en opleidingsniveau in de waardering van de informatie die jongeren kregen over seksuele gezondheid op school (zie tabel 16). Jongens en meisjes waarderen de informatie met respectievelijk een 5,9 en 5,8. In de rest van Nederland waarderen hoogopgeleide jongens de informatie hoger dan laagopgeleide jongens met een significant verschil van 0,2 punten.

Tabel 16 Waardering van informatie op school: Gemiddeld rapportcijfer op een schaal van 0-10

	GGD-regio HvB		Rest van NL	
	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes
Laagopgeleid	5,8	5,8	5,7	5,7
Hoogopgeleid	6,2	5,9	5,9**	5,8
Totaal	5,9	5,8	5,8	5,7

Opmerking: ** significant hoger dan andere groep

Conclusies

Ervaring met seks

Jongeren in GGD-regio HvB hebben wat jonger seks dan in de rest van Nederland.

Seksueel overdraagbare aandoeningen voorkomen

Bijna de helft van de jongeren spreken over het voorkomen van soa's vóór de eerste keer geslachtsgemeenschap. Ongeveer driekwart van de jongeren gebruikte een condoom bij de eerste keer geslachtsgemeenschap. Dit verschilt niet met de rest van Nederland. Tevens laten de meeste jongens en meisjes zich niet testen op soa's voordat zij stoppen met condooms.

Anticonceptie en zwangerschappen

De meeste jongeren hebben altijd een vorm van anticonceptie gebruikt met hun laatste partner. Op dit gebied speelt opleidingsniveau geen rol in GGD-regio HvB. De pil is het meest gebruikte anticonceptiemiddel bij seksueel ervaren meisjes. Meisjes in GGD-regio HvB gebruiken vaker een vorm van anticonceptie dan in andere delen van Nederland. Tevens hebben laagopgeleide meisjes in GGD-regio HvB hebben meer ervaring met zwangerschap dan meisjes die hoogopgeleid zijn.

Seksuele grensoverschrijding

Meisjes hebben veel vaker te maken met ongewilde en gedwongen seks dan jongens. Dit geldt voor alle vormen van ongewilde en gedwongen seks. Het ongewild gezoend en betast worden zijn vergrijpen die op dit gebied het vaakst voorkomen.

Sexting

Eén van de tien jongeren heeft wel eens een persoonlijke naaktfoto/seksfilmpje van zichzelf naar iemand anders gestuurd. Bijna een derde van deze berichten blijft niet alleen tussen de ontvanger en de zender. Omdat dit gegeven bevestigd is bij de zender van de sextingberichtjes, kan het werkelijke aantal sextingberichtjes dat niet privé blijft hoger liggen.

Attitude ten aanzien van gender non-conformiteit en homoseksualiteit

Jongens zijn minder tolerant ten aanzien van gender non-conformiteit dan meisjes. Meisjes in de rest van Nederland zijn op dit gebied drie keer vaker intolerant dan meisjes in GGD-regio HvB. Ook ten aanzien van homoseksualiteit zijn meisjes toleranter dan jongens. Dit wordt onder jongeren in heel Nederland waargenomen.

Seksuele problemen onder jongeren in GGD-regio HvB

Waar meisjes voornamelijk last hebben van niet klaarkomen tijdens de seks en lustproblemen, hebben jongens last van erectieproblemen en vroegtijdige orgasmes. Over het algemeen hebben meisjes vaker seksuele problemen dan jongens.

Kennis van seksuele gezondheid en informatie op school

In GGD-regio HvB zijn er geen verschillen op het gebied van kennis van seksuele gezondheid naar geslacht en opleidingsniveau. In de rest van Nederland worden deze verschillen wel waargenomen. Meisjes en hoogopgeleiden hebben hier meer kennis van seksuele gezondheid dan hun tegenhangers. Jongens en meisjes geven aan een gemiddelde hoeveelheid informatie over seksuele gezondheid te krijgen op school. Zij beoordelen deze informatie als matig. Er zijn hier geen noemenswaardige verschillen tussen GGD-regio HvB en de rest van Nederland.

Contactgegevens

Tim de Vuijst, gezondheidsonderzoeker

088-368 6660

t.de.vuijst@ggdhvb.nl

www.ggdhvb.nl/onderzoek

Simone van Bergen, regionaal coördinator Sense GGD'en Zeeland en Brabant

088-368 6310

s.van.bergen@ggdhvb.nl

www.sense.info

Hart voor Brabant